

Pocitové mapy Třebíče

Mapy mají obrovskou moc prezentovat prostorové informace v srozumitelné a široce akceptovatelné formě. Mentální mapování a mentální mapa jsou koncepty, které hrají důležitou roli především v prvních fázích tvorby prostorových představ a informací o našem okolí.

Mentální mapování lze popsat jako metodu reprezentující především „volnou kresbu“ podle paměti¹. Výsledná „mapa“ obsahuje hlavní prvky, které si komunita sama určí, a jsou pro ni proto důležité.

Pocitové mapy jsou koncept, který k nám přichází ze zahraničí a v českém prostředí jej využili již například ve Vodňanech (Pocitová mapa Afrodity Vodňanské² byl dlouhodobý projekt občanského sdružení Vodňany žijou, kterého se v roce 2010 zúčastnili žáci všech sedmi vodňanských škol) či v Jihlavě (v rámci předvolební kampaně použilo pocitové mapy sdružení Forum Jihlava³).

Průběh mapování v Třebíči

Tvorba pocitové mapy probíhala v rámci akce Fórum Zdravého města (14. 10. 2014), kterého se účastnilo přibližně 60 občanů města. K dispozici byla mapa města, která sloužila jako podklad pro tvorbu pocitové mapy Třebíče⁴. Účastníci pastelkami šesti barev vybarvovali místa na mapě. Dle barvy jim tak přiřazovali své pocity, které se k místům vztahují. Barvy reprezentovaly tyto „pocity“:

- žlutá = tady to mám rád(a)
- hnědá = tady je to ošklivé
- zelená = tady trávím volný čas
- modrá = tady rád(a) nakupuji
- černá = tady nerad(a) jezdím
- oranžová = tady jsem na město hrdý(á)

Tím, že účastníci zaznačili pastelkou do mapy bod/linii/plochu, označili místo pocitem, který v nich vyvolává. V průběhu procesu byla vyměněna již zakreslená mapa za novou, aby nedocházelo k překryvům více oblastí.

¹ Není to tedy metoda založená na exaktních měřeních.

² <http://www.revodnany.cz/index.php?p=vodn-pocit-mapy>

³ http://www.forumjihlava.cz/akce_v_ulicich/pocitova_mapa

⁴ Účastníci akce mohli mimo spolupráce na pocitové mapě zapisovat problémy města dle kategorií na jednotlivé papíry.

Výstupy:

V pocitové mapě byly označeny různé typy pocitů, které popisují, jak se obyvatelé Třebíče cítí v jednotlivých částech města.

Nejvíce prvků v pocitové mapě bylo zakreslených žlutou barvou, což podle legendy znamená, že se Třebičanům ve městě **líbí**. Nejčastěji vyznačovaná místa byla v centru města, v okolí Karlova náměstí, kolem židovských hřbitovů a v části Hrádek. Mnoho lidí zakreslovalo do pocitové mapy své bydliště. Jedním z nejčastěji zakreslovaným líbivým místem bylo okolí Karlova náměstí a Jiráskova nábřeží. V centru města bylo ještě označeno Informační centrum pro mládež. Velice často se při vyznačování do pocitové mapy ozývala chvála na část Hrádek a třebíčské hřbitovy, které jsou pro město charakteristické, obyvatelé je považují za hezké a mají je rádi.

Obyvatelé dále považují za atraktivní zelené části města. Za krásná místa jsou považována také Libušino údolí, okolí rybníku Lubí, Kuchyňka, cesta kolem Týnského rybníka, Lorenzovy sady a okolí Borovinského rybníka. Obyvatelé rovněž mají rádi naučné stezky v okolí města, konkrétně naučnou stezku Bažantnice.

Celkově jsou občany za líbivá místa považovány historické části města, Hrádek, hřbitovy a zelené plochy, především okolo rybníků.

Zelené plochy města jsou občany využívány také k **trávení volného času**. Libušino údolí, U Kostelíčka, na Strážní hoře a okolí rybníka Lubí patří k vyhledávaným místům trávení volného času. Několik respondentů uvedlo, že rádi běhají kolem rybníka Lubí. Rovněž sportovní areál Na Holečku, plavecký bazén nebo bowling na ulici Velkomoravská slouží k volnočasovým aktivitám. Někteří obyvatelé rádi tráví čas v židovských hřbitovech a na Hrádku. Další část obyvatel rádo tráví čas nakupováním, proto do mapy pod zelenou barvou označující volný čas zakreslili nákupní centra v okolí Znojenské ulice.

Občané měli také možnost do mapy zaznačit místa, které se jim **nelíbí**. Takových míst ale bylo velice málo, protože Třebíčané považují město za krásné. Autobusové nádraží bylo nejčastěji označované jako ošklivé, protože je staré a v jeho okolí se nacházejí budovy, které jsou vybourány nebo ve špatném stavu. Za ošklivý je rovněž považován starý obchodní dům na Znojenské ulici, rovněž kulturní dům v části Borovina. Ten není v současné době využíván.

S **dopravní situací** jsou občané poměrně spokojeni, protože jenom pár obyvatel do pocitové mapy zakreslilo problematickou dopravní situaci. Při nemocnici se nachází nepřehledná křižovatka, která způsobuje problémy hlavně začínajícím řidičům. Občané také neradi jezdí po Hrotovické a Kubišově. Problematická je také křižovatka mezi Václavským náměstím a Švabinského ulicí a křižovatka mezi Karlovým náměstím a Přerovského ulicí. Za špatně řešenou cestu je považován spoj ulic Račerovická, Žižkova a Horácká, kde jde o velice nepřehlednou křižovatku. Problémem, který do mapy nebyl zaznačen, ale byl vysloven, byl problém panelových cest, které nejsou komfortní pro jízdu.

K **nákupům** obyvatelé nejčastěji preferují supermarkety na jihu města podél Znojenské ulice, nejvíc Interspar a obchody Stop.Shop. K nákupům slouží i centrum města, hlavně obchody podél Karlova náměstí, Kaufland v části Nové Dvory a Interspar na ulici Kapitána Jaroše. Obyvatelé tedy nejvíc preferují nakupování v supermarketech.

Do pocitové mapy byl zahrnut také **pocit hrdosti na město**. Za takové místa byly označeny hlavně židovské hřbitovy a židovská část města, které jsou typické pro trebičskou historii. Karlovo náměstí, Kostel proměnění páně, Katolické gymnázium, baseballový stadion Na hvězdě jsou místa, která umocňují pocit trebičské hrdosti.

Více inspirace o využití emocí v kartografii naleznete například v souboru esejí a projektů nazvaném *Emotional Cartography*, který je dostupný ke stažení zdarma na stránkách projektu⁵.

Autoři:

Bc. Lenka Putalová a Mgr. Jiří Pánek // JirkaPanek@gmail.com

Katedra rozvojových studií, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

⁵ <http://emotionalcartography.net>